
Vergaderjaar 2025–2026

36 850 XIII	Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 2025 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)
--------------------	---

Nr. 2	MEMORIE VAN TOELICHTING
--------------	--------------------------------

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVoorstel	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	5
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	5
3	Beleidsartikelen	8
3.1	Beleidsartikel 1 Goed functionerende economie en markten	8
3.2	Beleidsartikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei	11
3.3	Beleidsartikel 3 Toekomstfonds	17
4	De niet-beleidsartikelen	19
4.1	Artikel 40 Apparaat Kerndepartement	19
4.2	Artikel 41 Nog onverdeeld	21

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3](#), eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2025 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Economische Zaken,

V.P.G. Karremans

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Opbouw tweede suppletoire begroting 2025

Deze tweede suppletoire begroting geeft een geactualiseerd beeld van de begrotingsuitvoering 2025. Onderdeel B, de begrotingstoelichting, is als volgt opgebouwd:

1. Leeswijzer.
2. Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties. De belangrijkste verplichtingenmutaties zijn toegelicht in de artikelen.
3. De beleidsartikelen. Voor ieder beleidsartikel is de tabel «Budgettaire gevolgen van beleid» opgenomen. Hierin zijn de begrotingsmutaties voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten weergegeven.
4. De niet-beleidsartikelen. In de budgettaire tabellen zijn de begrotingsmutaties voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten opgenomen.

Ondergrenzen toelichtingen

Voor het toelichten van de begrotingsmutaties zijn in deze tweede suppletoire begroting de ondergrenzen gehanteerd zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerp-begroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

In sommige gevallen, waar politiek relevant, worden ook posten toegelicht beneden deze ondergrenzen.

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2025

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2025 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Art.	Uitgaven 2025
Vastgestelde begroting 2025		3.274.362
Stand suppletoire begroting september 2025		3.529.451
Belangrijkste suppletoire mutaties		
AI-fabriek	1	5.100
Bijdrage Metrologie	1	6.000
NGF - project NXTGEN HIGH TECH	2	25.000
NGF - project PhotonDelta	2	21.000
Bedrijfssteun	2	– 270.000
Bijdrage aan TNO	2	37.238
Kamer van Koophandel	2	11.665
Overige mutaties		– 45.097
Stand 2^e suppletoire begroting 2025		3.320.357

Toelichting

AI-fabriek

Het bedrag van in totaal € 5,1 mln betreft het naar voren halen van eerder toegekende middelen voor de AI-fabriek. Zodra de supercomputer van de AI-fabriek operationeel is, is het essentieel dat er voldoende use cases beschikbaar zijn om AI-modellen te trainen, en dat er tijdig een breed scala aan databronnen op een verantwoorde manier toegankelijk wordt gemaakt voor het gebruik van AI. Om deze voorbereidingen uit te voeren, is een deel van het budget naar voren gehaald zodat de benodigde activiteiten tijdig kunnen worden opgestart.

Bijdrage Metrologie

Het Ministerie van Economische Zaken is systeemverantwoordelijke voor de Metrologiewet. De uitvoering hiervan is belegd bij VSL en is als het Nationaal Metrologie Instituut verantwoordelijk voor het beheer van de meetstandaarden (Metrologiewet) in Nederland. Voor de uitvoering van deze wettelijke taak, wordt gebruik gemaakt van verschillende meetapparaturen. Verschillende meetapparaturen zijn inmiddels verouderd en dienen vervangen te worden. Het bedrag van € 6 mln wordt ingezet om deze verouderde (meet)apparaturen te vervangen die bijdragen aan de kalibraties van meetstandaarden in de Nederlandse industrie, maatschappelijke instellingen en binnen de zorg.

NGF-project NXTGEN HIGH TECH

Op basis van de huidige uitvoeringsinformatie en prognoses van RVO wordt het kasbudget voor 2025 met € 25 mln naar boven bijgesteld. Deze verhoging is nodig voor de uitvoering van het NGF-project NXTGEN. Eerder dit jaar zijn op basis van de toen geldende inzichten kasbudgetten uit 2025 en 2026 naar latere jaren geschoven, maar op basis van de huidige realisatie en prognose is in 2025 kasbudget nodig.

NGF-project PhotonDelta

Op basis van de huidige uitvoeringsinformatie en prognoses van RVO wordt het kasbudget voor 2025 met € 21 mln naar boven bijgesteld. Deze verhoging is nodig voor de uitvoering van het NGF-project PhotonDelta. Eerder dit jaar zijn op basis van de toen geldende inzichten kasbudgetten uit 2025 en 2026 naar latere jaren geschoven, maar op basis van de huidige realisatie en prognose is in 2025 kasbudget nodig.

Bedrijfssteun

Het budget van € 270 mln is middels de tweede incidentele suppletoire begroting van Economische Zaken beschikbaar gesteld vanuit het Defensiematerieelbegrotingsfonds naar aanleiding van een verzoek tot bedrijfssteun. Nu het verzoek tot steun is ingetrokken worden deze middelen weer terug overgeheveld naar het Defensiematerieelbegrotingsfonds bij het Ministerie van Defensie.

Bijdrage aan TNO

Bij de 2^e suppletoire begroting is € 37,2 mln aan kasbudget toegevoegd aan het budget voor de Rijksbijdrage aan TNO. Deze ophoging betreft aanvullende bijdragen vanuit andere departementen (o.a. J&V, I&W, BZK, VWS, en SZW) voor onderzoeken en opdrachten die TNO uitvoert.

Kamer van Koophandel

Bij de 2^e suppletoire begroting is € 11,7 mln aan kasbudget toegevoegd aan het budget voor de Kamer van Koophandel. Deze ophoging betreft o.a. aanvullende bijdragen vanuit andere departementen (o.a. SZW, J&V, I&W, BZK, LVVN, Fin, en VWS) voor het Handelsregister van de Kamer van Koophandel. De verhoging is het gevolg van sterk gestegen kosten.

Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2025

Tabel 3 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2025 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Art.	Ontvangsten 2025
Vastgestelde begroting 2025		497.336
Stand suppletoire begroting september 2025		626.894
Belangrijkste suppletoire mutaties		
High Trust	1	– 20.000
F-35	2	– 10.576
Diverse ontvangsten	2	14.959
Tegemoetkoming vaste lasten	2	– 40.000
Overige mutaties		15.493
Stand 2^e suppletoire begroting 2025		586.770

Toelichting

High Trust

De High Trust-ontvangsten bestaan voornamelijk uit door de ACM ontvangen boetes. Die fluctueren door de jaren heen. Dit komt onder andere door het aantal en de hoogte van door de ACM opgelegde boetes. De ACM is hierin volledig onafhankelijk. Op basis van de huidige realisatie is de raming van de boete ontvangsten met € 20 mln verlaagd.

F-35

Voor het instrument Joint Strike Fighter (JSF) zijn de ontvangsten met € 10,6 mln naar beneden bijgesteld. Eind 2023 is besloten om de afdracht voor 2023-2025 te pauzeren. De reden hiervoor is dat in de contracten van deze jaren geen rekening gehouden is met de hoge inflatie in Nederland. Er is afgesproken dat deze vrijstelling mogelijk is omdat de leveranciers voor het afgesproken jaar 2062 alsnog de totale afdracht kunnen doen.

Diverse ontvangsten

Voor het instrument Diverse ontvangsten is het kasbudget met € 15 mln naar boven bijgesteld. Dit betreft onder andere het desalderen van de afrekening van de RVO opdracht 2024. Hierbij wordt een ontvangst geregistreerd van € 10 mln, die tegelijkertijd ook aan de uitgavenkant wordt opgeboekt.

Tegemoetkoming vaste lasten

Voor de Tegemoetkoming vaste lasten (TVL) wordt het ontvangstenbudget met € 40 mln naar beneden bijgesteld op basis van de nu bekende uitvoeringsinformatie. De TVL wordt teruggevorderd wanneer bij de definitieve vaststelling blijkt dat de daadwerkelijke omzetsderving lager is geweest dan aanvankelijk door de aanvrager was geraamd. In dergelijke gevallen wordt (een deel van) het eerder uitgekeerde voorschot teruggevorderd.

3 Beleidsartikelen

3.1 Beleidsartikel 1 Goed functionerende economie en markten

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid art. 1 Goed functionerende economie en markten (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (2)	Stand 2 ^e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	522.924	8.347	531.271
Uitgaven	450.128	2.920	453.048
Subsidies (regelingen)	114.406	3.911	118.317
Cyber security	4.348	2.549	6.897
Subsidiemaatregel telecom Caribisch Nederland	5.200	– 400	4.800
EU-cofinanciering Digital Europe	9.731	– 3.850	5.881
AI-fabriek	500	5.100	5.600
NGF - project AiNed	19.860	22	19.882
NGF - project Nationaal Onderwijslab	6.360		6.360
NGF - project 6G Future Network Services	26.728		26.728
NGF - project Subsidie route	22.207	490	22.697
Digitale veiligheid	19.472		19.472
Opdrachten	29.852	– 5.640	24.212
Onderzoek&opdrachten	3.036	911	3.947
Beleidsvoorbereiding en evaluaties Veiligheid en Frequenties	4.863	– 53	4.810
Digital trust centre	3.906	– 3.375	531
Cyber security	7.774	4	7.778
ICT beleid	5.391	– 1.127	4.264
CSIRT - DSP	2.651	– 2.000	651
Nationaal Groeifonds	2.231		2.231
Bijdrage aan agentschappen	82.176	– 2.253	79.923
Bijdrage RVO.nl	26.678	– 150	26.528
Bijdrage RDI	55.498	– 2.103	53.395
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	218.609	7.041	225.650
Bijdrage Metrologie	13.332	6.000	19.332
Raad voor de Accreditatie	675		675
Bijdrage ACM	945		945
Bijdrage aan het CBS	203.657	1.041	204.698
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	5.085	– 139	4.946
Bijdrage Nederlands Normalisatie Instituut	1.507	– 139	1.368
Bijdrage aan internationale organisaties	3.578		3.578
Ontvangsten	43.906	– 16.542	27.364
Ontvangsten ACM	162		162
Ontvangsten High Trust	41.550	– 20.000	21.550
NGF - project AiNed	0	22	22
NGF - projecten subsidie route	0	490	490

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties 2° suppletoire begroting (2)	Stand 2° suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Diverse ontvangsten	2.194	2.946	5.140

Budgetflexibiliteit

De oorspronkelijke budgetflexibiliteit in de ontwerpbegroting 2025 was 7%. Dit betekent dat 93% van het kasbudget al juridisch verplicht was. De resterende 7% aan flexibele budget was volledig bestuurlijk gebonden. Bij de 1° suppletoire begroting 2025 steeg dit naar 98%. Van de 2% van de flexibele budgetten was 100% bestuurlijk gebonden. Dit betrof onder andere budgetten voor het 'Opdracht en Onderzoeksbudget Nationaal Groeifonds' en voor de subsidie-instrumenten 'Digital Europe' en 'Kennis en innovatie ICT'

Het percentage juridisch verplicht bij de 2° suppletoire begroting is 99,5%, Dit heeft te maken met reeds aangegane verplichtingen bij onder andere Cybersecurity, AI-fabriek, Digital Europe en onderzoeksbudgetten.

Toelichting

Verplichtingen

Ten opzichte van de stand in de Suppletoire begroting september is het verplichtingenbudget voor artikel 1 van de EZ-begroting verhoogd met € 8,3 mln. Dit is het saldo van met name de volgende mutaties:

- Aanvullende verplichtingbudget die beschikbaar is gesteld voor het vervangen van verouderde meetapparatuur in het kader van de Metrologiewet (€ 4,2 mln).
- De verplichtingsruimte die naar voren is gehaald voor de uitvoering van de AI-fabriek (€ 3 mln).

Uitgaven

Subsidies

AI-Fabriek

Het bedrag van in totaal € 5,1 mln betreft het naar voren halen van eerder toegekende middelen voor de AI-fabriek. Zodra de supercomputer van de AI-fabriek operationeel is, is het essentieel dat er voldoende praktijktoepassingen beschikbaar zijn om AI-modellen te trainen, en dat er tijdig een breed scala aan databronnen op een verantwoorde manier toegankelijk wordt gemaakt voor het gebruik van AI. Om deze voorbereidingen uit te voeren, is een deel van het budget naar voren gehaald zodat de benodigde activiteiten tijdig kunnen worden opgestart.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

Bijdrage Metrologie

Het Ministerie van Economische Zaken is systeemverantwoordelijke voor de Metrologiewet. De uitvoering hiervan is belegd bij VSL en is als het Nationaal Metrologie Instituut verantwoordelijk voor het beheer van de meetstandaarden (Metrologiewet) in Nederland. Voor de uitvoering van deze wettelijke taak, wordt gebruik gemaakt van verschillende

meetapparaturen. Verschillende meetapparaturen zijn inmiddels verouderd en dienen vervangen te worden. Het bedrag van € 6 mln wordt ingezet om deze verouderde (meet)apparaturen te vervangen die bijdragen aan de kalibraties van meetstandaarden in de Nederlandse industrie, maatschappelijke instellingen en binnen de zorg.

Ontvangsten

Ontvangsten High Trust

De High Trust-ontvangsten bestaan voornamelijk uit door de ACM ontvangen boetes. Die fluctueren door de jaren heen. Dit komt onder andere door het aantal en de hoogte van door de ACM opgelegde boetes. De ACM is hierin volledig onafhankelijk. Op basis van de huidige realisatie is de raming van de boete ontvangsten met € 20 mln verlaagd.

3.2 Beleidsartikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaarts groei

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid art. 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en duurzaam ondernemen (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (2)	Stand 2 ^e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	3.437.381	- 154.778	3.282.603
Uitgaven	2.181.579	- 199.984	1.981.595
Subsidies (regelingen)	629.236	14.172	643.408
MKB-Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)	6.520	- 2.000	4.520
Eurostars	22.447	- 2.447	20.000
Bevorderen ondernemerschap	19.991	849	20.840
Cofinanciering EFRO	32.077	- 7.348	24.729
Bijdrage aan ROM's	13.550		13.550
Startup beleid	4.325	1.400	5.725
Invest-NI	12.811	- 71	12.740
Tegemoetkoming vaste lasten	25.643	- 4.055	21.588
Europees Defensie Fonds cofinanciering	1.200		1.200
Tegemoetkoming vaste lasten Startersregeling	500		500
Herstructurering winkelgebieden	9.388	6.000	15.388
R&D mobiliteitssectoren	28.981	- 3.066	25.915
SEG	2.474		2.474
NGF - project Health-RI	11.000		11.000
NGF - project RegMed XB	4.424		4.424
NGF - project QuantumDeltaNL	75.951		75.951
NGF - project Oncode-PACT	58.543		58.543
NGF - project NXTGEN HIGH TECH	52.957	25.000	77.957
NGF - project PhotonDelta	47.234	21.000	68.234
NGF - project Opschaling PPS beroepsonderwijs	30.996	1.789	32.785
NGF - project Material Independence & Circulair Batteries	33.825	- 8.825	25.000
IPCEI Cloudinfrastructuur en services	9.070	850	9.920
IPCEI Micro elektronica	22.925	- 117	22.808
Aanvullende tegemoetkoming evenementen	41		41
EuroHPC	5.853		5.853
Euro QCI	3.416	- 3.180	236
Tegemoetkoming Energiekosten	4.280	- 3.422	858
Qredits duurzaamheid	4.000		4.000
Actieplan Groene en Digitale Banen	5.066		5.066
Maritieme Maakindustrie	1.150	700	1.850
Nationaal Versterkingsplan Microchip-talent	41.509	- 156	41.353
PEGA - Ruimte voor economie	21.783	- 500	21.283
Brexit Adjustment Reserve		541	541
Ruimte voor economie / bedrijventerreinen	9.422	- 8.770	652
Overig	5.884		5.884
Leningen	275.000	- 270.000	5.000
Bedrijfssteun	270.000	- 270.000	0
PEGA economische bedrijvigheid	5.000		5.000

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (2)	Stand 2 ^e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Garanties	65.632	0	65.632
BMKB	39.887		39.887
Groeifaciliteit	8.000		8.000
Garantie Ondernemersfinanciering	11.745		11.745
Garantie Ondernemersfinanciering Corona	5.000		5.000
Maatwerkgaranties	1.000		1.000
Opdrachten	11.832	- 2.305	9.527
Onderzoek en opdrachten	7.297	- 145	7.152
Caribisch Nederland	1.470	- 1.030	440
Regeldruk	2.290	- 990	1.300
Budget Samenwerking regio	775	- 140	635
Bijdrage aan agentschappen	155.451	- 5.613	149.838
Bijdrage RVO.nl	154.642	- 5.613	149.029
Bijdrage RDI	809		809
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	515.498	48.903	564.401
Bijdrage aan TNO	308.868	37.238	346.106
Kamer van Koophandel	174.809	11.665	186.474
Bijdrage aan NWO-TTW	31.821		31.821
Bijdrage aan medeoverheden	31.862	0	31.862
MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)	31.862		31.862
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	467.068	14.859	481.927
Internationaal Innoveren	52.872	3.882	56.754
PPS toeslag	187.371	3.445	190.816
TO ₂ (excl. TNO)	75.957	- 114	75.843
Topsectoren overig	14.209	- 4.670	9.539
Ruimtevaart (ESA)	86.590	8.240	94.830
Bijdrage NBTC	10.447	500	10.947
Overige bijdragen aan organisaties	5.410	- 358	5.052
Economische ontwikkeling en technologie	262	5.879	6.141
EU-cofinanciering JTF	16.331	- 1.758	14.573
Faciliteiten toegepast onderzoek TO2 en RKI	9.330	- 187	9.143
NGF project NXTGEN Ruimtevaart	8.289		8.289
Storting begrotingsreserve	30.000	0	30.000
Storting reserve maatwerkgarantie	30.000		30.000
Ontvangsten	472.811	- 29.802	443.009
Rijksoctrooiwet	49.474	4.026	53.500
Eurostars	4.250		4.250
F-35	10.576	- 10.576	0
Diverse ontvangsten	1.244	14.959	16.203
Bedrijfssteun	40.367		40.367
Tegemoetkoming vaste lasten	76.700	- 40.000	36.700
BMKB	33.000		33.000
Onttrekking reserve BMKB	56.000		56.000

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties 2° suppletoire begroting (2)	Stand 2° suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Onttrekking reserve KKC	2.000		2.000
Groeifaciliteit	8.000		8.000
Garantie Ondernemingsfinanciering	13.000		13.000
Onttrekking reserve GO corona	166.000		166.000
Maatwerkgaranties	1.000		1.000
NGF - project Opschaling PPS beroepsonderwijs	0	1.789	1.789
Tegemoetkoming Energiekosten	11.200		11.200

Tabel 6 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties 2° suppletoire begroting (2)	Stand 2° suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	3.437.381	- 154.778	3.282.603
<i>waarvan garantieverplichtingen</i>	1.211.928		1.211.928
<i>waarvan overige verplichtingen</i>	2.225.453	- 154.778	2.070.675

Budgetflexibiliteit

De oorspronkelijke budgetflexibiliteit in de ontwerpbegroting 2025 was 11%. Dit betekent dat 89% van het kasbudget al juridisch verplicht was. De resterende 11% aan flexibele budget was nagenoeg bestuurlijk gebonden en klein deel beleidsmatig gereserveerd. Bij de 1° suppletoire begroting 2025 bleef dit bij 89%.

Het percentage juridisch verplicht bij de 2° suppletoire begroting is 94,5%, dit heeft te maken met reeds aangegane verplichtingen bij onder andere KVK, TNO en RVO. De flexibele budgetten zijn bestuurlijk gebonden. Dit betreft onder andere budgetten voor NGF-projecten die nog niet juridisch zijn vastgelegd maar wel bestuurlijk vastgelegd in Project Specifieke Afspraken.

Toelichting

Verplichtingen

Ten opzichte van de stand in de Suppletoire begroting september is het verplichtingenbudget voor artikel 2 van de EZ-begroting verlaagd met € 154,78 mln. Dit is het saldo van met name de volgende mutaties:

- De middelen die middels de tweede incidentele suppletoire begroting van Economische Zaken beschikbaar zijn gesteld voor bedrijfssteun worden terug overgeheveld naar de begroting van het Ministerie van Defensie.
- Het verplichtingenbudget voor de TO2-instellingen is met € 13,4 mln naar boven bijgesteld. Deze ophoging betreft aanvullende bijdragen vanuit verschillende departementen voor onderzoeken en opdrachten.
- De Rijksbijdrage aan TNO wordt verhoogd met € 55,6 mln verplichtingenruimte. Deze ophoging betreft aanvullende bijdragen vanuit andere departementen (o.a. J&V, I&W, BZK, VWS, en SZW) voor onderzoeken en opdrachten die TNO uitvoert.

Uitgaven

Subsidies

NGF-Project NXTGEN HIGH TECH

Op basis van de huidige uitvoeringsinformatie en prognoses van RVO wordt het kasbudget voor 2025 met € 25 mln naar boven bijgesteld. Deze verhoging is nodig voor de uitvoering van het NGF-project NXTGEN. Eerder dit jaar zijn op basis van de toen geldende inzichten kasbudgetten uit 2025 en 2026 naar latere jaren geschoven, maar op basis van de huidige realisatie en prognose is in 2025 kasbudget nodig.

NGF-Project PhotonDelta

Op basis van de huidige uitvoeringsinformatie en prognoses van RVO wordt het kasbudget voor 2025 met € 21 mln naar boven bijgesteld. Deze verhoging is nodig voor de uitvoering van het NGF-project PhotonDelta. Eerder dit jaar zijn op basis van de toen geldende inzichten kasbudgetten uit 2025 en 2026 naar latere jaren geschoven, maar op basis van de huidige realisatie en prognose is in 2025 kasbudget nodig.

Leningen

Bedrijfssteun

Het budget van € 270 mln is middels de tweede incidentele suppletoire begroting van Economische Zaken beschikbaar gesteld vanuit het Defensiematerieelbegrotingsfonds naar aanleiding van een verzoek tot bedrijfssteun. Nu het verzoek tot steun is ingetrokken worden deze middelen weer terug overgeheveld naar het Defensiematerieelbegrotingsfonds bij het Ministerie van Defensie.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Bijdrage aan TNO

Bij de 2^e suppletoire begroting is € 37,2 mln aan kasbudget toegevoegd aan het budget voor de Rijksbijdrage aan TNO. Deze ophoging betreft aanvullende bijdragen vanuit andere departementen (o.a. J&V, I&W, BZK, VWS, en SZW) voor onderzoeken en opdrachten die TNO uitvoert.

Kamer van Koophandel

Bij de 2^e suppletoire begroting is € 11,7 mln aan kasbudget toegevoegd aan het budget voor de Kamer van Koophandel. Deze ophoging betreft o.a. aanvullende bijdragen vanuit andere departementen (o.a. SZW, J&V, I&W, BZK, LVVN, Fin, en VWS) voor het Handelsregister van de Kamer van Koophandel. De verhoging is het gevolg van sterk gestegen kosten.

Ontvangsten

Joint Strike Fighter

Voor het instrument Joint Strike Fighter (JSF) zijn de ontvangsten met € 10,6 mln naar beneden bijgesteld. Eind 2023 is besloten om de afdracht voor 2023-2025 te pauzeren. De reden hiervoor is dat in de contracten van deze jaren geen rekening gehouden is met de hoge inflatie in Nederland. Er is afgesproken dat deze vrijstelling mogelijk is omdat de leveranciers voor het afgesproken jaar 2062 alsnog de totale afdracht kunnen doen.

Tegemoetkoming vaste lasten

Voor de Tegemoetkoming vaste lasten (TVL) wordt het ontvangstenbudget met € 40 mln naar beneden bijgesteld op basis van de nu bekende uitvoeringsinformatie. De TVL wordt teruggevorderd wanneer bij de definitieve vaststelling blijkt dat de daadwerkelijke omzetsderving lager is geweest dan aanvankelijk door de aanvrager was geraamd. In dergelijke gevallen wordt (een deel van) het eerder uitgekeerde voorschot teruggevorderd.

Diverse ontvangsten

Voor het instrument Diverse ontvangsten is het kasbudget met € 15 mln naar boven bijgesteld. Dit betreft onder andere het desalderen van de afrekening van de RVO opdracht 2024. Hierbij wordt een ontvangst geregistreerd van € 10 mln, die tegelijkertijd ook aan de uitgavenkant wordt opgeboekt.

Toelichting op de begrotingsreserves

De begrotingsreserves zijn bedoeld om inkomsten uit premies en uitgaven voor schades, die over de jaren kunnen fluctueren, te verevenen. De reserve dient als buffer voor uitgaven door EZ in geval bedrijven niet aan hun terugbetalingsverplichtingen kunnen voldoen inzake leningen bij financieringsinstellingen waarop EZ een borgstelling heeft afgegeven.

Op de EZ-begroting zijn begrotingsreserves voor de Borgstelling MKB-kredieten (BMKB) (inclusief het Coronaluik), de Borgstelling MKB-kredieten groen (BMKB groen), de regeling Garantie Ondernemingsfinanciering (GO) (inclusief de Coronamodule van de GO), de Groeifaciliteit (GF), de garanties voor nieuwe aanbieders van MKB-financiering en de regeling Klein Krediet Corona (KKC).

Hoewel de GF en de verschillende coronaluiken geen nieuwe garanties afgeven wordt de reserve aangehouden tot alle reeds bestaande garanties zijn afgelopen.

De reguliere GO en BMKB zijn kostendeckende garanties, waarvan de te realiseren premieontvangsten naar verwachting toereikend zijn voor het afdekken van eventuele verliesdeclaraties. Er wordt bij het sluiten van boekjaar 2025 een onttrekking voorzien van € 224 mln uit de begrotingsreserves van de BMKB, GO en KKC. Doordat een aantal garanties van met name covid-regelingen aflopen, wordt uitstaande risico verlaagd. Dat betekent dat ook de reserves die worden aangehouden voor dit risico kunnen worden afgebouwd. Deze onttrekking gaat ten gunste van het generale beeld.

Bij het sluiten van het begrotingsjaar 2025 wordt mede op basis van het gebruik van deze faciliteiten en de daarbij behorende gerealiseerde ontvangsten en uitgaven voor deze regelingen definitief vastgesteld of er een aanvullende onttrekking of storting dient plaats te vinden. De definitieve onttrekkingen uit de begrotingsreserves worden via de Slotwet met de Tweede Kamer gedeeld.

Tabel 7 Begrotingsreserve Borgstelling MKB-kredieten (BMKB) (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2025	241,0
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	– 56,0
Stand (raming) per 31/12/2025	185,0

Tabel 8 Begrotingsreserve Borgstelling MKB-kredieten groen (BMKB groen) (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2025	13,1
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2025	13,1

Tabel 9 Begrotingsreserve Garantie Ondernemingsfinanciering (GO) (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2025	230,0
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	– 166,0
Stand (raming) per 31/12/2025	64,0

Tabel 10 Begrotingsreserve maatwerk garantie (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2025	
+ Geraamde storting	30,0
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2025	30,0

Tabel 11 Begrotingsreserve Groeifaciliteit (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2025	58,6
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2025	58,6

Tabel 12 Begrotingsreserve Garantie MKB-faciliteiten (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2025	22,9
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2025	22,9

Tabel 13 Begrotingsreserve Klein Krediet Corona (bedragen x € 1 mln)

Stand 1/1/2025	14,0
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	– 2,0
Stand (raming) per 31/12/2025	12,0

3.3 Beleidsartikel 3 Toekomstfonds

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 14 Budgettaire gevolgen van beleid art. 3 Toekomstfonds (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (2)	Stand 2 ^e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	374.351	0	374.351
Uitgaven	324.590	- 3.522	321.068
Subsidies (regelingen)	3.806	- 1.787	2.019
Thematisch Technology Transfer	3.806	- 1.787	2.019
Leningen	310.950	- 1.761	309.189
Startups / MKB financiering			
<i>Volledig revolverend</i>			
ROM's	2.457		2.457
Dutch Future Fund	2.000		2.000
Deep Tech Fund	50.000		50.000
Fonds Alternatieve Financiering	10.000		10.000
Economische Veiligheid Fonds	22.735		22.735
European Tech Champions Initiative (ETCI)	35.000		35.000
SecFund	75.000		75.000
<i>Deels revolverend</i>			
Innovatiekrediet	55.000		55.000
Risicokapitaal SEED	31.000		31.000
Vroege fase / informal investors	19.092	- 1.761	17.331
<i>Met vermogensbehoud</i>			
Onco research	4.125		4.125
Thematische Technology Transfer	4.040		4.040
Regmed	501		501
Bijdrage aan agentschappen	9.834	26	9.860
Bijdrage RVO.nl	9.834	26	9.860
Ontvangsten	60.227	0	60.227
ROM's	15.504		15.504
Investerings in fundamenteel en toegepast onderzoek	354		354
Thematische Technology Transfer	100		100
Smart industry	227		227
Innovatiekredieten	25.000		25.000
SEED	18.000		18.000
VFF	1.042		1.042

Budgetflexibiliteit

De budgetflexibiliteit naar aanleiding van de wijzigingen uit de 2^e suppletoire begroting is 2%. Dit betekent dat 98% van het beschikbare kasbudget op artikel 3 van de EZ-begroting juridisch verplicht is. Deze 2% aan bestuurlijk verplichte budgetten betreft een deel van de middelen van het instrument Innovatiekredieten.

Vergeleken met de stand uit de 1^e suppletoire begroting 2025 is het percentage juridisch verplicht met 35% gestegen. Dit komt onder andere door het verplichten van aanvullende bijdragen en doordat er bij de Suppletoire begroting september een deel van de middelen uit 2025 naar latere jaren zijn geschoven als gevolg van de herijking van alle ramingen op het Toekomstfonds.

Toelichting

Bij beleidsartikel 3 Toekomstfonds is er bij de 2^e suppletoire begroting geen sprake van noemenswaardige begrotingsmutaties.

4 De niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 40 Apparaat Kerndepartement

Tabel 15 Apparaatsuitgaven Kerndepartement (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amende- menten) (1)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (2)	Stand 2 ^e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	573.154	- 8.508	564.646
Uitgaven	573.154	- 8.508	564.646
Personele uitgaven	429.546	2.171	431.717
<i>waarvan eigen personeel</i>	374.136	- 4.929	369.207
<i>waarvan inhuur externen</i>	29.734	16.577	46.311
<i>waarvan overige personele uitgaven</i>	25.676	- 9.477	16.199
Materiële uitgaven	143.608	- 10.679	132.929
<i>waarvan ICT</i>	23.526	- 13.518	10.008
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	28.839	0	28.839
<i>waarvan DICTU</i>	27.256	0	27.256
<i>waarvan overige materiële uitgaven</i>	63.987	2.839	66.826
Ontvangsten	49.950	6.220	56.170
<i>Overig</i>	49.950	6.220	56.170

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Personele uitgaven

De raming van de personele uitgaven is met ongeveer € 2,2 mln verhoogd. De toelichting hierop is als volgt:

- Het budget voor eigen personeel is met € 4,9 mln verlaagd. Dit komt mede door een verschuiving van budget voor eigen personeel naar externe inhuur (ongeveer € 4,0 mln). Daarnaast is de raming voor het eigen personeel van SodM verlaagd met € 0,8 mln op basis van de laatste prognoses.
- Het budget voor externe inhuur is met € 16,6 mln verhoogd. De verhoging van dit budget is vooral het gevolg van doorbelasting van de kosten voor externe inhuur aan de (beleids)directies die het betreft.
- De overige personele uitgaven zijn per saldo met ongeveer € 9,5 mln verlaagd. Hoewel het budget voor de Landsadvocaat is verhoogd met € 3,1 mln (met name door het doorbelasten van kosten aan afnemers van externe juridische expertise), is het budget ook verlaagd voor problematiek elders op de begroting (€ 21,3 mln). Tot slot heeft EZ € 1,5 mln van lenW ontvangen voor het toezicht dat ACM uitvoert op de vervoerssector.

Materiële uitgaven

De raming van de materiële uitgaven is verlaagd met € 10,7 mln. Dit komt door:

- Een verlaging van het budget voor ICT van ongeveer € 13,5 mln. Dit komt onder andere door diverse overhevelingen naar dienst- of conconderdelen voor het programma Transparantie in Informatie (€ 1,9 mln). Daarnaast is € 5 mln als onderuitputting afgeboekt van de ACM-begroting. Tot slot is € 4 mln ingezet voor dekking elders op de begroting.
- Een verhoging van de raming van de overige materiële uitgaven met € 2,8 mln. Dit komt mede door de ophoging van het budget voor de bijdrage aan O&P Rijk (€ 2 mln).

Ontvangsten

De raming van de ontvangsten is verhoogd met € 6,2 mln. Dit komt door een bijstelling van de raming voor retributieontvangsten. Voor ACM gaat het om € 1,6 mln en voor SodM gaat het om € 4,6 mln.

4.2 Artikel 41 Nog onverdeeld

Tabel 16 Nog onverdeeld (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire Begrotingen, NvW en amendementen) (1)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (2)	Stand 2 ^e suppletoire begroting (3) = (1) + (2)
Verplichtingen	0	0	0
Uitgaven	0	0	0
Prijsbijstelling	0	0	0
Loonbijstelling	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting op de verplichtingen en uitgaven

Er zijn geen mutaties bij het artikel «Nog onverdeeld».